1915. Székesfehérvár, XXII. évfolyam, 299. szám. Péntek, december 31.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Szent István-tér 1.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Baranyay Tamás

Előfizetési árak

Helyben		Vidéken	
1 hóra	1 K.	1 hóra	1·50 K.
¼ évre	3 K.	¼ évre	4·50 K.
½ évre	6 K.	½ évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Nemzeti veszedelem.

Az erdélyi szászok vezéremberei és a szász takarékpénztárak vezetői tanácskozást tartottak, amelyen behatóan megbeszélték az erdélyi nagy telepitési mozgalomra vonatkozó régi tervet. Az erdélyi szász takarékpénztárak egyenlőre 4 millió koronát szántak erre a célra. A telepeseket Magyarország németajku vidékeiről fogják a kormány engedélyével Erdélybe telepiteni s a telepités kizárólag az erdélyi szászság gazdasági erősitését célozza.

A szász pénzintézeteket a földvásárlási és telepitési akcióban a nagy német tőke támogatja s ugyanaz a Deutsche Bank — amely az erdélyi gázforrásokra is bérleti szerződést kötött a kormánnyal — hozzávetőleg 80 millió koronával vesz részt a magyarországi németség ilyen etnografiai és gazdasági töméritésében.

Ezek a hirek tehát azt jelentik, hogy a szász és a németországi pénzintézetek gazdaságilag és etnografiailag megakarják erősiteni telepités és földvásárlás utján az erdélyi németséget — s mindezt a magyar kormány engedelmével.

Szinte hihetetlennek tartjuk, hogy a magyar kormány csakugyan átengedné, eladná ilyen célokra például az állami birtokot, bár ez a tény csak betetőzését jelentené annak a nemzeti birtokpolitikának, melyet a mostani rendszer inaugurált. A munkapárti többség a Héderváry kormány uralomra jutásakor azzal kezdte ezen működését, hogy Darányi Ignác által 1909-ben a képviselőház elé terjesztett telepitési törvényt sutba dobta s a költségvetésből törölte az állami telepitési akcióra előirányzott tételeket. A Darányi-féle törvény tudvalevően 120 millió koronát és az állam összes mezőgazdasági ingatlanait, amelyek valamely különleges célt nem szolgálnak, a telepités, a magyar nemzeti érdekből való telepités céljaira akarta lekötni. A munkapárti rendszer ezt a tervet félredobta s megcsinálta az Altruista Bankot, ezt a szerencsétlen és életképtelen intézményt amelynek eddig minden tevékenysége elszegényedett és eladósodott munkapárti birtokosok megmentésére szoritkozott.

Most pedig egy lépéssel még tovább megy a kormány s még az állami birtokokat is idegen telepitések céljaira engedi át, mintha a magyarságnak föld dolgában már nem is volnának kivánságai, mintha a frontokon nem a földnélküli magyar paraszt proletárok százezrei, hanem csupa birtokos urak harcolnának. Igy tesz a nagy nemzeti munkapárt.

Háboru.

Anglia.

Angliának rohamosan alázuhanó tekintélye teszi lehetővé, hogy a svédek továbbra erélylyel folytassák a postaháborut a hatalmas Anglia ellen. Svédország nem kézbesiti az angol postát mindaddig, mig Anglia nem ad teljes elégtételt azért a brutálitásért, amellyel Svédországgal szemben a nemzetközi tengerjogot megsértette. Anglia megromlott helyzete természetesen hatással van Franciaországra is, amely a háboru kitörése óta amugy sem a maga, hanem Anglia életét éli. A francia szociálisták már nyiltan beszélnek a békéről, a pártnak egyik tekintélyes tagja, Bourderon pedig a szociálista kongresszuson már odáig ment el, hogy nyiltan követelte, hogy a francia szociálista párt keressen közvetlen személyes érintkezést a német szociálista párttal — a béke érdekében.

A besszarábiai fronton.

A besszarábiai határon az ellenség megismételte erős tüzérségi tüzzel bevezetett támadását az előző napokhoz hasonló módon. Támadó oszlopai mindenütt — helyenként közvetlenül akadályaink előtt — összeomlottak puska és ágyutüzünkben. Az oroszok vesztesége nagy.

Burkanovtól keletre erősebb orosz csapatok elől néhány biztositó-osztagot főállásainkhoz közelebb vontuk vissza.

VÁROSI KÖZGYÜLÉS.

Egy nagy ügy, a jövő évi költségvetés volt a közgyülés gerince. Több mint másfél millió korona szükséglet megszavazásáról volt szó, amelyből egy millió korona a város rendes jövedelmeiből folyik be; a földhaszonbér 200 ezer K; városi épületek, laktanyák stb. jövedelme 100 ezer K, fogyasztási adókból 300 ezer K, államsegély 100 ezer K, stb. A többi 500 ezer koronát pótadóból kell fedezni. Erre pedig eddig 83 percentes pótadónk volt. Most a háboru folytán előállott különféle kiadások 86 ezer korona költségtöbblettel terhelnek meg bennünket. Erre egyéb források hiján a pótadó emelése vált szükségessé. Hogy azonban nagyon ne fájjon, az emelkedés csak 10 százalék. A percent kulcsa nálunk kicsiny levén, amennyiben nem egészen 5000 K uj kiadás már egy percent pótadóemelkedést jelent, a háborus esztendő erősen megbillenti a mérleget. Sőt még azt se szabad elfelejteni, hogy az uj háborus kiadások súlyának könnyitésére 50 ezer koronát 10 esztendőre osztotta el a közgyülés, hogy a jövendő is tudja meg, hogy 1916-ban háboru volt. Ez különben méltányos és igazságos.

Annyit azonban vigasztalásul mondhatunk, hogy a mi városunk sok más városhoz képest irigylésre méltóan szerencsés helyzetben van. A mi háborus terheink más városokhoz képest játékok. Egyébként minden okos ember belenyugszik abba, hogy a határainkon tul dühöngő világháborut nemcsak a magánháztartásoknak, hanem a városi háztartásoknak is meg kell érezniök.

Rendkivül értékes és nagy figyelemmel hallgatott beszédet mondott Elek Gyula, a kiváló financkapacitás. Sok éllel, de nagy tudással szabdalta szét a város költségvetését, kiméletlenül föltárta a hiányokat és megmutatta azt is, a hol orvosolni lehet és kell. Az bizonyos, hogy Elek Gyula és hozzá hasonló tehetségek nagyon szükségesek a mi városunk háztartásában.

A tárgysorozatot nem tárgyalta le a közgyülés. Az idő 8 óra felé közeledett. Holly Géza dr. mindenesetre okos inditványa, hogy 4 óráig elég eredményesen dolgozni a város ügyeiben, intette az atyákat, hogy erre az esztendőre elég volt a jóból, tehát hagyjanak egyet-mást a jövendőnek is. Az elhalasztható tárgyak igy a következő közgyülésre maradtak.

Végül a szokásos kedves akkord következett: Bilkei Ferenc, a lelkész-bizottsági tagok egyike lendületes szavakban kivánt boldog uj évet a főispánnak, a polgármesternek, valamint a tisztikarnak, egyszersmind megköszönte lelkiismeretes munkálkodásukat, a melyet a nagy és nehéz esztendőben a város érdekében kifejtettek.

A főispán könnyek közt köszönte meg a meleg szavakat, utána dr. Saára Gyula polgármester mondott köszönetet a jókivánatokért.

Részletes tudósitásunk a következő:

Elnök: *Széchényi* Viktor gróf főispán.

Előadók: a városi tanácsnokok és jegyzők.

Jegyzők: *Farkas* Sándor és *Csitáry* G. Emil.

Jegyzőkönyvhitelesitők: *Nagy* Ignác és *Bilkei* Ferenc.

A jegyzőkönyvet jan. 7-én d. u. 3 órakor hitelesitik.

Holly Géza dr. inditványt ad be, amely szerint a közgyülések ne tartsanak 4 órán tul, hanem a tárgysorozat többi részével egy 15 napon belül összehivandó folytatólagos közgyülés foglalkozzék. Általános tapasztalat, hogy 3—4 órai tárgyalás után a bizottsági tagok nagyrésze eltávozik a közgyülési teremből és sokszor a legfontosabb ügyeket olyan többség dönti el, amely az általános óhajnak nem felel meg. A költségelőirányzat igen sok tétele ilyen módon került megszavazásra. Miért mennek el a bizottsági tagok? Mert fizikai vagy szellemi erejük kifáradt a hosszas tárgyalás folyama alatt. Ezen segiteni kell úgy, mint ahogyan más parlamentáris helyzetben történni szokott.

A közgyülés az inditványt a szervező bizottságnak adja ki ugy, hogy a jövő közgyülés döntsön fölötte.

Csöppentzky Mihály dr. inditványára a jövő évi költségvetést s a költségvetéssel egyértelmű tételeket először tárgyalja azért, hogy a jövő évre megszavazott költségvetéssel mehessünk.

Választások.

A közigazgatási bizottság 5 kilépő tagját ujra megválasztották: Csöppentzky Mihály dr. (68), Eisenbarth Károly dr. (70), Knitlhoffer Károly (70), Nagy Ignác (68), Tóth Artur (71.)

A többi albizottságok kijelöltjeit hasonlóan egyértelmüleg megválasztották. Csupán az igazoló választmánynál kifogásolta Holly Géza dr. Wertheim Pál jelöltségét, nem levén jogász, de akit azért mégis csak békésen és egyhangulag elfogadtak.

Póthitel

1915. évre 71,191 kor. póthitelt megszavazott a közgyülés.

A házbérfillért

1916. febr. 1-én életbe akarta léptetni a városi Tanács. Ez a városnak 29 ezer kor. jövedelmi többletet jelentett volna. Ilyen értelmü javaslatott tett is a közgyülésnek. A közgyülés azonban Csöppentzky Mihály dr., dr. Steiner Jákó dr., Krausz Zsigmond dr., Kégl Miklós, Elek Gyula, Grósz Bereát és Saára Gyála dr. felszólalásai után, különösen azon érvek hatása alatt, hogy az uj teher főkép azokra hárul, akik egyébként is viselik a háboru legsulycsabb terhét, szótöbbséggel elhalasztotta a házbérfillér életbeléptetésére vonatkozó javaslatot a háboru utáni időkre.

Az árvaház.

anyagi gondokkal küzd. A küzgyülés elhatározta, hogy a régi árvaház bérét évi 4000 koronában állapitja meg. Mivel a mult évben félévig a főreáliskola vette igénybe az árvaházat, 2000 korona megtéritését a kultuszminiszteriumtól fogja kérni.

Az árvaházat gondozó irgalmas nővérek tekintettel az uj árvaházban való nagyobb munkára, a nővérek létszámának 5-röl 9-re való emelését kérték, továbbá, hogy a város járuljon hozzá a világitás és a fütés költségeihez, a mi összesen közel 4000 korona uj költséget jelent, A közgyülés vita nélkül elfogadta a tanács javaslatát. 1915. január 1-től folyósitja a kért 3928 korona összeget. (Erre a témára rövidesen még visszatérünk.)

A régi árvaházba 820 korona költséggel bevezették a vizvezetéket.

Gelb Adolf

vizvezetéki mérnököt ideiglenesen havi 750 koronával alkalmazza a város.

Pollák Ármin: Ezt is hagyjuk a háboru utánra. (Derültség.)

A villamtelep

szakértő ellenőrzőinek félévi tiszteletdiját előirányozza a közgyülés, noha Rauscher Béla v. b. t. kilátásba helyezi, hogy a villanygyár átvétele január hónapban döntés alá kerül s akkor felülvizsgálat munkája egy más bizottság hatáskörébe kerül.

Fizetések.

Borchert Jenő dr. három napig ellátta a városi pénztárosi hivatal teendőit, akkor lemondott. Utódul most Laufenauer Ferenc javadalmi főkönyvelőt jelölte ki erre az állásra a közgyülés, akinek a mostani és a pénztárosi fizetés valamint a lakbér közötti különbözetet megszavazta a közgyülés. Vajmár Bélának és Lindermann Antalnak azonban csak a fizetéskülönbözetet szavazta meg, a lakbért nem.

A felsővárosi plebánia vizvezetékének bevezetési költségeit 1524 koronát vita nélkül megszavazta a közgyülés.

A mezőőröknek s több kisebb fizetésü alkalmazottnak némi fizetésjavitást szavazott meg a közgyülés.

A költségelöirányzat

tárgyalásánál Máron István főszámvevő számszerüleg ismertette a másfélmilliós költségvetést.

Elek Gyula nagyszabásu és mélyreható kritikával mutatta ki a költségvetés és az egész városi gazdálkodás hiányait. Kifogásolja, hogy vannak kiadások, amelyeket a város anyagi romlása nélkül nem lehet tovább megtürni. A legelő költségeire ráfizet a város s a mellett a 400 ezer koronás alaptőke a legelő kamatozatlan a városra nézve. A háboru ideje alatt az adminisztráció egy negyedrésze távol van s a kritika elmondhatja, hogy az ügyek most se mennek rosszabbul, mint békeidőben, tehát a személyzetben lehetne megtakaritásokat eszközölni.

Vasuti politikánk elhibázott. A perronon órjási tömegékeket látunk naponta, azonban benn a városban annál lazább a forgalom, vagyis a vasutak arravalók, hogy ne idehozzák, hanem másfelé tereljék a forgalmat.

Utjaink a város területén minden kritikán aluliak, holott évenkint 72 ezer koronát fizetünk utjavitasra. Ha az ennek megfelelő tőkét tisztességes utburkolásra használtuk volna, volnának jó utaink és nem dobnánk évenkint 72 ezer koronát a sárba, mert hiszen a mi fedanyagunkból egy negyed év alatt sár lesz és az ut rosszabb ut tesz, mint azelőtt volt. Az utakat meg kell csináltatni tökéletesen s ha nem elég az eddigi költség, emeljük a kövezetvámot és az utadót. De a mostani állapotot csak a háboru miatt türhetjük. 8 év alatt 200 ezer koronával több pótadót fizetünk, holott a pótadó percentje azóta alig emelkedett. Ez nem jó gazdasági politika, olyan objektumokat, városi üzemeket kell felállitani, amelyek jövedelmet hoznak és nem utalnak bennünket a pótadóra. Azt mondják, a városi kezelés csak veszteséggel jár. Ha eddig ügy volt, rendszerváltozást kell behozni, nagyobb energiát vár a vezetésnél s az ellenőrzésnél, Ö is vezető ember s tudja, hogy a ki vezetésre vállalkozik, annak gyakran vannak álmatlan északái, de a vezetőnek olyannak kell lenni, hogy még holtesteken át is megvédelmezte azt az érdeket, a melyet reája biztak. Nálunk osztályérdek, személyi kultusz és politika dönti fel a város ügyeit. Ennek meg kell szünnie, annál is inkább, mert most duló világháboru megfoszt benuünket anyagi javunk jelentős részétől. Uj életet kell majd kezdenünk, hogy a nagy tülekedésben le ne maradjunk. Tisztviselőinknek többet kell dolgozniok, mint eddig, termelöinknek többet kell termelni, mint eddig s a kereskedőknek gyorsabban kell lebonyolitani ügyleteiket, mint eddig. Ha ezeken a területen elmaradunk, lesz dicsőség történelmi multunk, de előttünk csak a sivár jövö ásitozik. (Élénk tetszés.) A részletes tárgyalásnál *Berveiler* János városi bizottszgi tag a rendőrök és egyéb városi alkalmazottak ruházatánál szólal fel, amit szükségtelen pazarlásnak jellemez. Fölhoz pesti példákat, a hol jelentősen olcsóbba kerül a legénység ruházata a ruhaátalány alapján. A közgyülés egy bizottságot küld ki á részletes javáslat tétel hozására, mivel egy másféle rendszer alapján a város 10 ezer koronát megtakarithat.

A közgyülés az 1915 évi költségvetést általánosságban és részleteiben elfogadta.

Ujévi üdvözletek.

Bilkei Ferenc a következő beszéddel üdvözölte a város magisztrátusát.

Méltóságos Főispán Ur!

Igen tisztelt Közgyülés.

Még zúg a háboru vihara. Még tépi, szaggatja a nemzet őserdejét. Gyökerestől tépi az izmos erős tölgyeket s a karcsu fenyőket. Kétségek közt hányatva tapasztalja, mint ritkul a nemzet erdeje s a szemünk nem látja, még mindig nem látja a világosságot, amely a rengeteg sötétjének végét jelentenné. Csak fönn, az ég felé tekintve látunk biztató fényt, azt, hogy az igazságos Isten, a magyarok Istene nem hagyhat el bennünket s a számitó ész vezet rá a gondolatra, hogy ennyi erőfeszités, ennyi vitézség és önfeláldozás után végre is meg kell törni azok erejének, akik ezt a világrombolást, a történelem annyi összehalmozott anyagi és lelki kincsének rombolását hitvány anyagi érdekért, sárga kapzsiságért zúditották rá az emberiségre.

Mindennap éveket s az évek századokat számitanak ebben a történelmi időben s nemcsak künn a háboru véres mezején, hanem itthon is viseljük a háborut azok ellen a sötét árnyékok ellen, a melyek a háboru véres, sáros szomoru alakjától elválhatlanok, küzdünk a rend bomlása ellen, a kétségek ellen

Ha ott künn szükségesek a nagy hadvezérek, a Hindenburgok, a Mackenzenek, a Konrádok, a Kövessek és Szurmayak, úgy itthon is szükségünk van azokra a bölcs vezérekre, akik az anyagi és lelki egyensuly föntartására nem sajnálnak se munkát, se időt, se idegет.

Méltóságos Uram! a nagy háboru legborzasztóbb és legkétségesebb küzdelmei közt, a Kárpátok vértől ázott bércei és sirhalmokkal temetővé változott területein kivette Méltóságod is a maga részét. A legnehezebb harcokban és a legtöbb veszély idején. Az ős Széchényi nemzetség keménylelkü ivadéka sem tudta volna méltónak tartani önmagához, hogy ki ne vegye részét a nemzet harcából akkor, amikor a véres viaskodásban minden erős karra, minden kemény acélra szükség volt. Mi, akik itthon maradtunk, akik testvérért, rokonért fájó szivvel aggódtunk, szeretettel és szerető féltéssel gondoltunk Méltóságodra, aki főispáni működése alatt meggyőzőt Fehérvárt mindenkit arról, hogy közigazgatásunknak nemcsak feje, de szive is, jó akarója, jó barátja, édes testvére minden jó ügynek; akivel minden jó ügyünknek előrehaladása együvé nőtt. A harci zaj csöndesedésével, a győzelmi riadó harsogása után, a diadalmasan előretörő magyar seregek legnagyobb diadalai után örömmel látjuk Méltóságodat vissza térni arra a polcra, ahóva visszavártuk, ahol energiája, jószive vezetni van hivatva Most mikor a nagy esztendő bucsuzóján meleg szivünk hálájával hajtjuk meg szabad királyi városunk lobogóját Méltóságod előtt, kivánjuk, hogy a magyarok Istene adjon áldást Méltóságod nemes munkájára a boldogabb uj esztendőben is s ezzel az áldással aranyozza be azokat is, akik mint Méltóságod nemeslelkü hitvese és gyermekei Méltóságoddal a legnemesebb kapcsolattal vannak összefonva.

Nagyságos Polgármester Ur!

Mikor polgártársaim nevében és jó kivánataival ennek a küzdelemmel teljes nehéz esztendőnek utolsó bucsusugarai mellett Nagyságodhoz fordulok, bizonyos elérzékenyülés vett rajtam erőt. Amikor azt látom, hogy egy férfiu a szent és nem szent egoizmusok idején önmagát föláldozva, odaadja a lelkének minden javát, a a pihenés idejét, a szükséges üdülés óráit, nem törődve korával és egészségével, azért, hogy legjobb erői szerint betöltse azt a helyet, a hova őt polgártársainak szeretete és bizalma helyezte.

Ha valahol, ugy a közéletben igaz az az igazság, hogy a kötelesség teljesitésnek legnagyobb jutalma a jól teljesitett kötelesség tudata, ez a tudat ajánlhatja Nagyságod lelkét és büszke lehet rá, a mint büszkék vagyunk rá mi is, hogy ezt a tudatot, a mi ragaszkodásunk. Hol szeretetünkkel és nagyrabecsülésünkkel erősebbé tehetjük. Áldja meg a jóságos Isten Nagyságodat jó feleségével még igen sokáig.

Azonban nagy mulasztást követnék el, ha a mi derék tisztviselői karunk iránt nem nyilvánitanám az elismerés és hála azon érzelmeit, amelyeket ebben a nehéz esztendőben méltán kiküzdötték maguknak azok, a kik becsülettel megállották helyüket azon a polcon, a melyekre őket a törvényhatósági bizottság bizalma helyezte. Látunk férfiakat, a kik a megritkult sorokban két három ember munkájával birkóznak meg. Látjuk a mi főjegyzőnket, a ki ebben a háborus esztendőben egy teljesen uj, néki idegen munkakörben a közélelmezés terén olyan vezető lett, a kinek mély hálánkat le kell róni a polgárság

SÖVEGJÁRTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék fehér és szines barchetok karton, schiffon és damastból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendőkből. Ágy- és asztalteritők, szönyeg- és matracszövetekből.

Olcsó szabott árak.

nevében és szivós szeretettel kell elismerni azt, hogy még Magyarország sok városa az inseggel és nyomorral küzd, mi hozzánk más városok tanulni és irigykedni jönnek. Hasonló hálával kell megemlékeznem városunk gazdasági tanácsáról s valamennyi tisztviselőnkről, a kik most a szükség idején mutatták meg, hogy a munkaerejük mekkora érték városunk gépezetében.

Áldja meg őket, áldja meg városunkat a magyarok nagy Istene, a ki vezetett bennünket egy ezredéven át s mikor megfordítjuk az 1915-dik esztendő csikorgó kulcsát s megállunk a jövendő nagy portája előtt, engedje meg, hogy ez az esztendő legyen bevezető éve annak a nagy, várva várt korszaknak, a melyet a legnagyobb magyar jellemzett próféta lélekkel így:

Magyarország nemvolt, hanem lesz.

Széchenyi Viktor grófi főispán mély meghatottságga köszöni meg a jó kívánatokat. Nagyon jól esik lelkének, hogy polgártársai szeretetüknek és figyelmességüknek kifejezést adtak akkor, mikor ő a harctéren volt. Talán semmi sem esik a katonának jobban, mint az itthoniak megemlékezése. Körülötte a borzalmas csatatér, a szenvedések idegrázó kinjai, a halottak tömege. Hányszor szeretet és emlékezés tér hozzájuk, mindennél nagyobb örömet szerez a lelküknek. Arra kéri a bizottsági tagokat, hogy a nagyháboru fájdalmai és megpróbáltatásai között, mint a város közönségének első emberei, kövessenek el mindent, hogy a közönség körében a bizalmat, az áldozatkész lelkesedést tartsák ébren. Hasonlóan boldog uj évet kíván a biz. tagoknak.

Saára Gyula dr. polgármester a tisztviselői kar nevében mond hálás köszönetet polgártársai bizalmáért és szeretetéért, amely nehéz munkájuk teljesítésében a legszebb és legdrágább jutalom. A jó Isten áldását kéri egy boldog uj esztendőben a bizottsági tagokra, mint a város közönségére.

A közgyülés fél 8 órakor végződött.

Biztosítják a jövő termést.

Az őszi abnormis időjárás, de meg a munkaerők helytelen kihasználása következtében Fehérvármegye területén a termőföldek egy része bevetetlenül maradt. Így van ez az ország többi részeiben is és ha ezzel a vetéssel kellene neki menni a jövő évnek, bizony szomoru aratás várna az országra. A sajnálatos körülményekről tudomása van a kormánynak is és radikális módon fog fellépni, hogy a mulasztások pótolva legyenek.

A kormány akciója már megindult. Ebben az ügyben a főispán leiratot kapott a földmivelésügyi minisztertől. A leirat a főispán utján szándékozik most ezt a nagy fontosságu tervet megvalósitani.

A kormány első feladatának tartja, hogy a gazdaközönség a tavaszra elsőrendü tavaszi vetőmaggal rendelkezzék. E végből össze kell irni az egész vármegye területéről a tavaszi vetőmagszükségletet. Az összeirást e főszolgabirók fogják eszközölni.

Ugyanekkor megállapitják majd a rendelkezésre álló vetőmagkészletet és ennek megfelelő arányban, azonban mindenesetre ugy, hogy minden bevetetlenül álló föld be legyen vetve, osztják szét a vetőmagot.

Ugyancsak a közigazgatás fog felügyelni arra is, hogy a vetőmag kizárólag a rendeltetési célokra használtassék fel. A földek bevetését szintén a hatóság fogja ellenőrizni.

A bizottság megalakitása a lehető leggyorsabb tempóban történik azért, hogy minden haladék nélkül meg lehessen kezdeni a nagyszabásu akciót. Ma már szét megy a járásokba a felhivás is és pár nap mulva együtt lesz a szükségleti kimutatás az egész vármegyéből. Pár hét alatt már tui lesznek az előzetes munkálatokon, ugy, hogy mire az első eke megjelenhetik a parlagon maradt földeken, már akkor a bizottság is megkezdheti közvetlen munkásságát kint a vármegy területén.

Beavatott helyről nyert értesülésünk szerint a tavaszi vetésekre minden irányban oly nagy apparátussal készülnek, hogy az eredmény az idei termessel fog vetekedni.

Dr. Prohászka Ottokár hadiárvaház.

Ofner Mórné gyüjtőivén adakoztak:

Kohn Anna 30 f, Csapó István 30 f, Langmár József 30 f, Csapó Esztike 30 f, Görhei Nándorné 1 K, Berényi Mór 1 K, Klein Hugó 30 f, Singer Samuné 30 f, Horváth Józsefné 30 f, Freud Miklósné 40 f, Schwarcz N. 40 f, olvashatatlan 4 K, Krausz Béla 1 K, Somhegyi Vincze 5 K, Majzer Mariska 40 f. Lukács Andrásné 40 f, Disznósi István 60 f, Ofner Mórné 4·70 K, összesen 21 K.

Dr Varga Zsigmondné és dr. Sohár Endréné gyüjtőivén adakoztak: (Simor utca.)

Sándor Imre 1 K, dr. Halász Kálmánné 2 K, Naszályi Józsefné 2 K, özv. Pertz Imréné 1 K, id. Németh Istvánné 2 K, Németh Etel 1 K, Rácz Erzsébet 30 K, Dénes Andorné 1 K, Pap Artur 10 K, Heinrich főrabbi 1 K, Stärk Sándorné 40 f, Klein Gyuláné 6 K, Kohn Adolfné 10 K, Danziger Ignác 1 K, Gubicza Ferencné 4 K, Kárnik Vilmosné 4 K, özv. Weisz Mórné 20 f, Prager Gusztáv 2 K, Bohátka Róbert 40 f, Szaksz Márkuszné 20 f, Magyar János 20 f, Mayar Lajosné 60 f, Szent János 1 K, Telekes Lászlóné 1 K, Schmidt Sándor 40 f, Szép Károly 4 K, Keller Sándor 60 f, Vályi Ferenc 5 K, N. N. 40 f, Gede Jánosné 1 K, Virág Ferencné 5 K, Illés I. 5 K, Vaimár Béláné 5 K, olvashatatlan 5 K, Schlammadinger Józsefné 10 K, Mohai Ferencné 6 K, Piutér Zoltán 1 K, Arany Ilona 5 K Fischl Mari 1 K, Németh István 2 K, Kerráinné 3 K, dr. Varga Zsigmond és neje 10 K, dr. Sohár Endréné 5 K, N. N. 60 f, összesen 130 K.

Löwy Mór fiai 1 K, Türk Ervin 2 K, adományoztak Cecéről a hadiárvaházra.

HIREK.

— **Hálaadó istentisztelet.** A Szilveszter esti hálaadó istentisztelet ma este lesz 5 órakor a székesegyházban. A szent beszédet dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök tartja.

— **Szentségimádás.** Ujév napján a székesegyházban szentségimádás lesz. Szentségkitétel reggel öt órakor, a betétel pedig este fél hatkor lesz. Reggel kilenc órakor ünnepélyes nagymise. Reggel 5 órakor a szentbeszédet Rácz Endre kanonok fogja tartani.

— **Orvosi kinevezések.** A MÁV. helybeli osztályvezetőségénél néhai dr. Árókai Antal helyére központi orvossá dr. Gerbely Károly eddigi pályaorvost, pályaorvossá pedig dr. Schlesinger Illés vármegyei központi járásorvost nevezték ki.

— **Eljegyzés.** Till Károly veszprémi pénzügyi fogalmazó eljegyezte Veidner Diesel Matildot. Weidner Diesel Ernő m. kir. honvédalezredes bájos leányát.

— Az Oltáregylet rendes havi szent miséje ezentul 7 órakor lesz a szemináriumi templomban.

— **Katonai kitüntetések.** Görgei és fogarasi Görgey Károly 13 huszárezredbeli főhadnagy a katonai érdemkereszt harmadik osztályát kapta. Mecsér András 13. huszárezredbeli százados a Signum Laudiszt kapta.

— **A váli kerület.** Lapunk tegnapi számában megirtuk, hogy a váli kerület Vasadi Balogot kérte fel a képviselő jelölésre. Szó volt már Buza Barnáról, Gyapayról. Ezek a találgatások azonban csak egyesek véleménye volt, mert a vármegyei függetlenségi párt gróf Károlyi József elnöklete alatt a megüredett mandátumra dr Matta Árpád szászhalombattai földbirtokost jelölte.

— **A javithatatlan.** Megirtuk, hogy Horváth István guttamási lakos a székesfehérvári vasutállomáson ellopott egy ridikült, amelyben pénz és ékszerek voltak. Horváth a törvényszék fogházába került a tolvajlásért. Karácsonyra tellett le a büntetése s amint hazafelé ment, betért Inotára Csesznyi Imréné portájára, ahol fogházőrnek adta ki magát. Csesznyinének azt a mesét adta elő, hogy férje küldte őt 50 koronáért, meg egy kis ennivalóért. Horváthnak elhitték a mesét, megkapta a pénzt, az élelmet s azzal meglépett. A javithatatlan bünözőt most ujból keresi a csendőrség.

— **Hősi halál.** Stuffer Jenő bölcsészettanhallgató, Stuffer Jakab helybeli lakos fia, a a Hindenburg-gyalogezred zászlósa, november 13-án San Michelénél egy roham alkalmával hősi halált halt.

— **A villanygyár megváltásának ügye.** Nagy keserüséggel vettük tudomásul, mikor a szakértő bizottság olyasmit jelentett, hogy neváltsuk meg a villanygyárat. A szakértő bizottság szerint a megváltás nem lenne szerencsés gondolat, a városnak nem lenne jó üzlet a telep. Mi persze, velünk együtt a közönség is, az mondta, hogy még akkor is váltsuk meg a telepet, ha rossz üzlet lesz. Azzal sem törődünk mi már, ha semmi hasznot sem hoz nekünk a villany, de legalább lesz jó világitásunk és nem kell hetenkint boszankodni a sötétség miatt. Örömmel halljuk, most, hogy a szakértő bizottság egyik tagja, Naszály József iparügyelő javaslatot terjesztett be városhoz, amelyben a megváltás mellett agitátál s számszerüen bebizonyitja, hogy a megváltás még sem lenne rossz üzlet, sőt évenkint legkevesebb 50—60.000 koronát jövedelmezne. Naszály inditványát kinyomatják s akkor részletesen fogjuk ismertetni.

— **A város a szegényeknek.** Az Orsonits féle alapból a város 424·8 koronát osztott ki a város szegényei között. Az adományok 3—6 koronásak voltak.

— **Athelyezések.** Szerednyei István móri járásbirósági végrehajtó a magyaróvári királyi járásbirósághoz, Csednik Miklós huszti járásbirósági hites becsüs a móri járásbirósághoz végrehajtónak helyeztetett át.

Székesfehérvár szab. kir. város **Apolló szinháza.**

Pénteken, dec. 31-én: VIGJÁTÉK EST!

Az anyós válni akar

vigjáték 3 felv. - Főszerepben: Schirding grófnő Berlin legbájosabb művésznője.

PALLENBERG, AZ ÉHEZŐ GYOMOR vigjáték 2 felv.

A jó kura, vigjáték.

Minden előadáson tombola, 20 értékes nyeremény

Előadások 5, 7, 9 és 11 órakor. Rendes helyárak.

— **Nem irunk Buékot.** Szögyény-Marich Julia 10 K, küldött ujévi üdvözletek megváltása cimén a vértes vitézre, Juhász Jenő fodrász ujévi üdvözletek megváltása cimén a dr. Prohászka Ottokár hadiárvaházra 5 kor. küldött. Orbán József 4 koronát küldött az ujévi üdvözletek megváltásáért a katonák árvái számára. Schvarcbach Flóra a Hadsegélyző Bizottság pénztára javára 10 koronát küldött ujévi üdvözletek megváltása cimén. Heinrich Gyula és Farkas Julianna a hadbavonult és elesett katonák árváinak javára ujévi üdvözletek cimén 5 koronát adományoztak.

— **Népszövetségi csoportvezetők figyelmébe.** Az 1015. évi decemberi füzetek megérkeztek. A csoportvezetők szíveskedjenek az irodában átvenni s az 1916. évi tagdijakat is lehetőség szerint beszedni.

— **Maximálják a tüzifa árát.** A földmivelésügyi miniszteriumban már elkészült az az intézkedés, amellyel a kormány a tüzifa árának országos maximálását rendeli el. A tüzifa árának hatósági megállapitása minden esetre hathatós lépés lesz a tüzifainség megakadályozására. Több város ugyanis bejelentést eszközölt a kormányhoz amelyben elmondja, hogy dacára előrelátásának s a szükséges fa-mennyiség szerződés alapon történt biztositásának, nem képes a közönséget a szükséges tüzifával ellátni, aminek következtében a tüzifában beálló nagy hiány megakadályozása a város hatóságának nem áll módjában. A kormány ezenkivül foglalkozott még a fakészletek rekvirálásának kérdésével is, amely a faszükséglet kielégitését fokozottabb mértékben biztositja, de ebben az ügyben még nem került konkrét határozatra a sor.

— **Szinházbér.** Fodor Oszkár szinigazgató kérvényt adott be a városhoz, hogy engedje el a szinházbért. A szinigazgató kérelmét legközelebb fogják megtárgyalni.

— **240 gramnyi lisztet fogyaszthatunk naponkint.** A hivatalos lap tegnapi számá közölte gróf. Tisza István miniszterlnök rendeletét, amely szerint 1916. január 10-től kezdődőleg bárkinek naponkint és fejenkint buza-, rozs- vagy e gabonanemüek keverékéből előállitott lisztből legfeljebb 240 grammot szabad fogyasztania. A nehéz testi munkával foglalkozók porcióját az illetékes hatóság 300 grammra emelheti. Őstermeléssel foglalkozók napi porciója 400 gramm. A rendelet szempontjából 7 gramm kenyeret 5 gramm lisztnek kell számitani.

— **A vasuti Vöröskereszt karacsonyához.** Mint tavaly, az idén is gazdag és kedves karácsonyban részesitette a vasuti Vöröskereszt az utazó sebesült katonákat, hogy a hajléktalanul utazó sebesültek is érezzék a karácsonyi szeretet melegét. A sebesültek karácsonyához Vértessy Jósseféné. özv. Hartlné, Rupp Irma. Malomsoky Etel, Szakáll Istvánné urnők sütötték a kalácsot, Simon György és dr. Knejfeld Ferenc pedig ajándékot adtak, amelyért hálás köszönetet mond a Vöröskereszt kirendeltségének vezetősége.

— **Tolvajlás.** Lukács Lajos Széchenyi utca 7 szám alatti lakos házából kerti felszereléseket és bnrgonyát löptak el. A rendőrség keresi a tolvajt.

— **Adakozás** a sebesült katonák karácsonyfájára a Vörösmaty kőr hadikórházban: Karl Istvánné 75 mákos patkó, Mária nővér 20 K., Dr. Eisenbarth Károlyné 10 K., Meszlény Béláné 5 K., özv. Say Istvánné 50 K., Reé Izabella 5 K., Hoffmann Lajos 200 czigaretta, 80 üveg sör, Fejérmegyei Napló 300 czigaretta, Gebauer testv. 2 doboz szaloncukorka, 1 üveg lekvár, Kereskedelmi csarnok 600 czigaretta, Nagy Mihályné 2 mákos kalács.

— **A szegény gyermekeknek** A jószivü kis Fejes gyermek adományaiból ma öt sokgyermekes szegény családot segitettünk meg. Vagy tiz családnak pedig igéretet adtunk. Azt hisszük azonban, hogy az áldozatkész közönség rajtalesz, hogy igeretünket be is váltthassuk.

— **Nem szabad zsarolni a hősi halált haltak hazaszállitásával.** A hősi halált haltak holttesteinek hazaszállitása lassanként megkezdődött. Mint má minden dolognál, ugy ennél is nyomban megjelentek a zsarolók és tenger pénzt követelnek a hazaszállitásért. Nehogy tovább üzzék ezeket a kellőleg nem ostozozható zsarolási manipulációkat, a miniszter most körrendeletileg mondta ki, hogy az ilyen zsarolás büntetendő cselekmény. Az elkövetője 15 napig terjedhető elzárással bünhődik.*

— **Csomagküldés a harctérre.** A székesfehérvári postafelügyelőség értesiti a közönséget, hogy január 3-tól kezdve az összes tábori számokra 5 kilógrammig csomag küldhető hétfő, kedd és szerdai napokon. Élelmiszert és más romlandó dolgot küldeni nem szabad.

— **A vöröskeresztnek.** Marschovszky Kamilla (tehát nem Katalin) küldte a 100 kor.-t Budapestről a Vöröskeresztnek Szőgyény Marich Julia alapitványi hölgy közvetitésével.

— **A tüdőbeteg katonáknak.** Egy Hindenburg-baka egy darab aranygyürüt küldött a Fejérmegyei Naplóhoz, hogy a tüdőbeteg katonák javára értékesitsük. Az adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

— **Csak egy cigarettát.** ifj. Cseh Antal 100 darab cigarettát küldött a sebesült katonáknak.

— **Előfizetőinket kérjük,** hogy az előfizetést megujitani szivéskedjenek, nehogy a lap szétkül küldésében fennakadás legyen. Az ujévben csakis azoknak küldhetünk lapot, akik előfizetésüket megujitották. Azon helybeli előfizetők, akik még a lapelárusitóknál levő hátralékos nyugtáikat nem váltották ki, sziveskedjenek a nyugtát kiegyenliteni, mert különben kénytelenek leszünk a lap küldését beszüntetni. A mostani viszonyok szra kényszeritenek bennünket, hogy az előfizetések pontos betartását szorgalmazzuk és ahhoz feltétlenül kössük magunkat.

— **Duhajkodás.** Ravazdi András alsóvárosi legény nem tudott a bőrében megférni s csupa duhajkodásból Wohl Zsigmond Széchenyi utcai kereskedő boltajtaja ellen offenzivát intézett, amely az ajtó betörésével végződött. Illetve a vége rendőrségen lesz, mert Ravazdi ellen feljelentést tettek vagyonrongálás cimén.

— **Segélykiosztás.** A háborupan elesett, eltünt meghalt és ronkkant katonák családja 1916. január hóra járó segélyüket, január hó 2-án és 3-án délelőtt fél 9 től fél 10 ig vehetik fel Városház 1. e. 9. sz. szobában.

JOE JENKINS
A MESTERDETEKTIV
SZOMBATON mutatkozik be
AZ APOLLÓBAN.

— **Köhögés és rekedtség ellen** a legjobbnak bizonyult háziszer a dr. STÖRK-féle komprimált mell-pasztilla. Egy doboz ára 50 fillér Kapható Szüts Robert „Magyar Korona" gyogyszertaraban, Székesfehérvár, Városháztér.

FIUMEI kávébehozatal
SZÉKESFEHÉRVÁR
:: (BARÁTOK EPÜLETE.) ::
Pörkölt kávékeverékei utoérhetetlenek! Saját villamos kávénagypörkölde! Telefon 250.

SZINHAZ.

Legénybucsu. A Strausok atavisztikus hajtása, Oszkár szólalt meg tegnap este szinházunkban. Hogy Rihárd ezt a fényes névsort most a maga ultráival egy kissé — nem rossz értelemben: elcsorbitotta — jól esett ezt a csupa melódia Straussot ismét szemünk, helyesebben fülünk elé kapni. Nem mintha zenéje teljesen uj volna, mert vajjon hol van inkább igaza a sokat emlegetett rabbinak, mint az operette-muzsikánál, hogy semmi sem uj a nap alatt. De annyi tény, hogy a darab zenéje fülbemászó, kedves, sokszor egészen komolyan felépitett zene. A darab? Csodálatos formációval dicsekedhet. Eddig a legtöbb darabnak az volt a nyavalyája, hogy a jó első felvonás után jött két rossz felvonás, ebben a darabban, ha nem is rossz, de gyöngébb az első két fölvonás, és a harmadik minden tekintetben pompás lesz. Az első, az expositio, halvány konturjai miatt nem hat ugy, mint kellene, a második sok lirizálás melodramatikus részlete miatt veszt erejéből, a harmadik aztán mindezeket levetkezi s valóban poetikus és gazdag lesz. A darab sikere azonban igy is nagy s mondhatnók azt is, hogy osztatlan volt.

A siker a szereplők, az összjáték és a rendezés sikere is. Tercsányi Viki és Falussy István vitték a darabot, amaz megjelenésének tökéletes, harmonikus bájával, énekének finomságával, ez tökéletes énekművészetével, fölényes rutinjával hatott. Uj volt Szendrő Gyula aki jó aquisitio. Ma persze bajos róla itéletet mondani, vajjon fogja e éppen Pór Miklóst pótolhatni. Tegnapi alakitása épen erre nem igért semmit. Túl burleszk ahhoz képest, de majd meglátjuk. Az első két felvonásban — ugy látszik — idegen volt neki szinpadunk, a harmadikban aztán nem ismertünk rá, olyan pompás lett. Krémernek remek estéje volt tegnap. A groteszknek olyan tónusait láttuk tegnap nála, amit még soha. Révész Böske kedves volt és táncaiban kitünő. A többi szereplő is mind jó volt, ezek között Faith Gizi kitünően alakitott.

Külön kikezdést érdemel a piccolo ügyes személyesitője, a kis Ács Ferike. Ugy mozgott a szinpadon, akár egy már többször jubilált szinész és kapott is olyan tapsot, mint az a legzajosabb jubileumán.

∞

Az Apolló szinház iroda hirei.

Szilveszter az Apollóban. Elsőrangu vigjáték ujdonságok szerepelnek az Apolló mozi másorán, melynek külön szenzációja, hogy minden előadáson tombola lesz, értékes nyereményekkel. Szinre kerül „Az anyós válni akar" c. 3 felvonásos eredeti vigjáték, melynek főszerepét Schirding grófnő Berlin legbájosabb művésznője játsza. Azonkivül „Pallenberg, az éhező gyymvr" c. 2 felvonásos vigjáték és kisebb humoros képek, A mai előadásos 5, 7, 9 és 11 órakor kezdődnek. A helyárak rendesek.

Ha csinos és kedves háborus emléket akar szerezni, vegye meg a miniatűr vértes vitéz szobrot három koronáért. A rokkant katonákat segiti az emlékszobor megszerzésével.

APRÓHIRDETÉSEK.

Tizenötévesnél idősebb gyermekek jó keresethez juthatnak lapárusitással.

Tanulónak jó házbólvaló fiut felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda, Szent István-tér 1. sz.

Egy borjas, egy ellőfélben levő és egy fejőstehén eladó Szárcsa-u. 16. sz. alatt.

Haszonbérbe adatik 3 darab buzaföld az 1916. gazdasági évi használatra, kukorica termelésre tudakozni lehet Szekesfehérvár, József-utca 3. szám alatt Almássy János zárgondnoknál.

Vöröshagyma és burgonya eladó Kert-utca 20. sz. alatt.

Ujévi köszöntők, zseb, fali és irodai naptárak, divatlapok és folyóiratok kaphatók Kaufmann papirkereskedésében, Kossuth-u. 9.

Egy kaszalórét és egy buzaföld kiadó. Tudakozni Vágóhidi dülő első ház alatt lehet.

Egyszobás lakás azonnal kiadó Széchenyi utca 26. sz. a.

Különbejaratu, kétágyas, **bútorozott szoba** konyhának használható előszobával kiadó. Cim a kiadóban.

URANIA SZINHAZ
TÖRÖK-UTCA-SZ. ISTVÁN-UTCA
Telefon 233. — Telfon 233.
Szilveszter napján vig esték.
MODELL
vagy az élő szobor.
Bohózat 3 részben.
Humororos pótműsor közte
uj harcztéri felvételek.
Szilveszter napján 3 előadás 5, 7 és 9 órakor.

Nyomta az Egyházmegyei Könyvnyomda Székesfehérvárott.